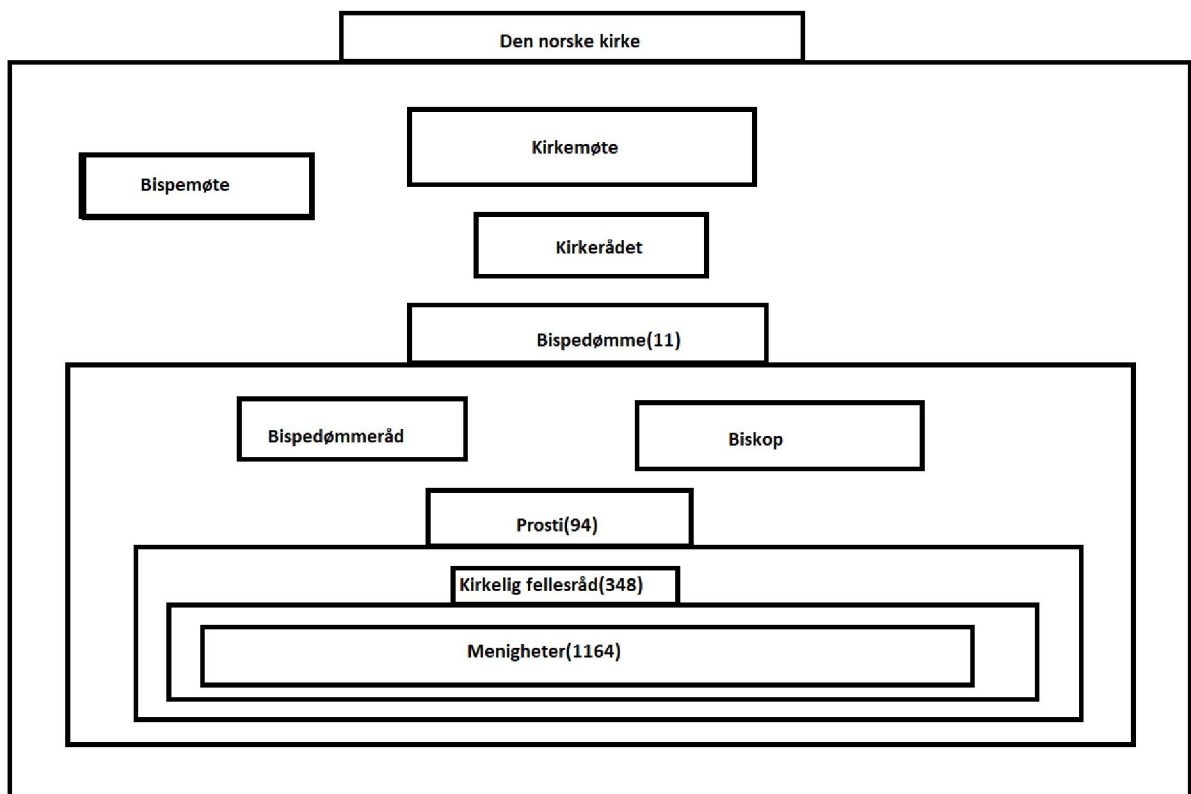

UKM 06/21 KIRKELIG ORGANISERING

I dag har kirkens medarbeidere som arbeider side ved side i menighetene lokalt forskjellige arbeidsgivere. De fleste har kirkelig fellesråd på kommunenivå som arbeidsgiver, mens prestene er ansatt på nasjonalt nivå, med mesteparten av arbeidsgivermyndigheten delegert til biskop og bispedømmeråd. Dagens kirkelige organisering har røtter fra gammelt av da lokalsamfunnet hadde ansvaret for kirkebygget og Kongen sendte prester for å tjenestegjøre i menighetene. Denne todelingen har fulgt kirken helt frem til i dag. Prestene hadde staten som arbeidsgiver helt frem til 2017, da de ble overført til Den norske kirke.

Kjernen i saken om kirkelig organisering handler om hvordan kirken kan organisere den lokale virksomheten. I høringsnotatet pekes det på at organiseringen i dag inneholder noen utfordringer med sårbare arbeidsmiljøer, mye deltid, ulik styring på samme arbeidsplass, vanskelig konflikthåndtering, svakere rekruttering enn ønskelig og en styringsmessig kompleksitet. Målet er at kirken kan bli en bedre arbeidsgiver og organiseringen kan bidra til at kirken best mulig kan dele evangeliet og være en relevant samfunnsaktør i bygd og by.

På oppdrag fra Kirkemøtet oppnevnte Kirkerådet i 2019 et utvalg (Müller-Nilsen-utvalget) som leverte sin rapport 31. mars 2021. Utvalget foreslår blant annet at dagens kirkelige fellesråd skal erstattes av et felles kirkelig organ på prostinivå. Dette organet, prostifellesrådet, vil være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt (dagens fellesrådsansatte og menighetsprester). Utvalget foreslår også en endret sammensetning av Kirkemøtet, hvor det blant annet går inn for at lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg blir medlem av Kirkemøtet.

Det er utarbeidet en egen informasjonsfilm som presenterer hovedlinjene i utvalgets forslag. Se her: <https://kirken.no/kirkeligorganisering>

Utvalgets rapport er sendt på høring sammen med et høringsnotat utarbeidet av Kirkerådet med frist 1. desember 2021. I etterkant av høringen skal Kirkerådet forberede en sak som gjør at Kirkemøtet i september 2022 vil kunne fatte vedtak om hvilke ordninger man ønsker. Deretter vil Kirkerådet forberede konkrete regelendringer, som vil bli sendt på høring, før Kirkemøtet vedtar endringer i kirkeordningen i 2023.

Ungdomsdemokratiets plass i kirkeordningen

Den norske kirke har siden Kirkemøtets behandling av sak KM 11/93 om *Ung i kirken* hatt en satsning på ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. Denne satsningen har gått langs to spor; 1) gjennom satsning på unges deltakelse i det ordinære kirkelige demokratiet og 2) gjennom satsning på unges deltakelse i den kirkelige ungdomsdemokratistrukturen. Ved kirkevalget i 2019 var 4,9 prosent av de faste medlemmene som ble valgt til menighetsrådene under 30 år. Til sammenligning var det 12,1 prosent av Kirkemøtets medlemmer som var under 30 år, eller 18,2 prosent av de leke medlemmene (de medlemmene som er direkte valgt som ikke er prest eller annen ansatt).

Fra 1. januar 2021 ble ungdomsdemokratiet på nasjonalt nivå og bispedømmenivå regelfestet som en del av de kirkelige organene fastsatt i [kirkeordningen](#). Fra samme tidspunkt trådte også et eget [regelverk for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke](#), fastsatt av Kirkemøtet 2020, i kraft. I regelverket er det bestemt at det skal være et ungdomsråd og et ungdomsting i hvert bispedømme, og Ungdommens kirkemøte og Den norske kirkes ungdomsutvalg på nasjonalt nivå. Ungdomsdemokratiet skal gi unge i alderen 15-30 år mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke.

Ungdommens kirkemøte om kirkelig organisering

Når UKM får en sak om kirkelig organisering til behandling, vil det naturlige fokuset først og fremst være på hvordan unges plass i den nye organiseringen skal ivaretas. Ungdommens kirkemøte oppfordres også til mene noe om andre av forslagene i rapporten.

Den norske kirkes ungdomsutvalg foreslår at UKM konsentrerer seg om tre saker:

1. Unges representasjon i folkevalgte organer
2. Arbeidsforhold og rekruttering
3. Modell for organisering av arbeidsgiveransvar

1. Unges representasjon i folkevalgte organer

I dag er Den norske kirkes ungdomsdemokrati regelfestet på nasjonalt nivå og bispedømmenivå. Hvis viktige oppgaver flyttes fra bispedømmenivå til prostifellesråd, er det et spørsmål om hvordan unges stemme og representasjon kan bli hørt på prostinivået og lokalt nivå. Kan det gjøre det vanskeligere å rekruttere til prostifellesråd ungdomsråd om alle prosti skal ha eget ungdomsdemokrati? Hvordan kan unges innflytelse bli ivaretatt lokalt både på menighetsnivå og prostinivå? Hva skal til for at unge får lyst til å bli folkevalgt?

Utvalget foreslår i sin rapport at prostifellesrådet skal bestå av et menighetsrådsmedlem fra hvert menighetsråd i prostiet, en prest eller prost og kommunal representant(er). I soknene som ligger i forvaltningsområdet for samisk språk, skal det etter forslaget også velges en samisk representant. Det kan være aktuelt å diskutere hvordan man eventuelt kan legge til rette for unges representasjon i prostifellesråd, eventuelt andre måter hvor unges stemme kan bli hørt.

Utvalget foreslår at Kirkemøtet skal bestå av folkevalgte og biskopene, tre samiske representanter, lederen av Samisk kirkeråd og døvemenighetenes representant. Forslaget går ut på at det blir et forskjellig antall medlemmer per bispedømme, avhengig av hvor mange kirkemedlemmer det bor i bispedømmet. I tillegg går de inn for at lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg bør være medlem med stemmerett i Kirkemøtet. UKM 2019 vedtok at de ønsket

«at den valgte lederen i ungdomsdemokratiet skal få stemmerett i Kirkemøtet. Flere spør seg hva Den norske kirke vil med ungdomsdemokratiet, om man ikke har stemmerett i det øverste organet. Andre påpeker at valgordningen til bispedømmeråd ikke sikrer at noen under 30 år faktisk blir valgt inn» (sak UKM 10/19).

Dette er noe UKM kan mene noe om på nytt.

2. Arbeidsforhold og rekruttering

UKM har tidligere uttalt at «For at det skal være attraktivt å søke på kirkelige stillinger er det viktig at stillingsstørrelsen er stor nok eller at stillingen er fleksibel nok til at det lettere kan kombineres med en sekundær jobb» (sak UKM 4/19).

Utvalget har pekt på at mange fellesråd i dag er så små at de ikke kan tilby heltidsstillinger på alle områder, og flertallet av fellesrådstilsatte er i dag deltidsansatte.

Hvordan kan den kirkelige organiseringen påvirke rekruttering til kirkelige stillinger og rekruttering av frivillige? Hva trenger man for å være en god arbeidsgiver for unge?

3. Hvordan berøres unge av en endring av kirkelig organisering

I utvalgsrapporten presenterer utvalget tre alternative modeller for hvordan et felles kirkelig organ på prostnivå kan være arbeidsgiverorgan for alle de som arbeider lokalt (dagens fellesrådsansatte og menighetsprester). Dette organet vil erstatte dagens kirkelige fellesråd. Litt forenklet innebærer modellene følgende:

- Modell 1: Alle er ansatt i prostifellesrådet. Prostifellesrådet handler på vegne av soknet og henter sin legitimitet fra soknet.
- Modell 2: Alle er ansatt i rettssubjektet Den norske kirke (RDNK). Prostifellesrådet handler på vegne av RDNK. Legitimiteten hentes fra soknet gjennom indirekte valg fra menighetsrådet.
- Modell 3: Prostifellesrådet handler på vegne av både soknet og RDNK: Dagens fellesrådsansatte blir ansatt i prostifellesrådet, mens menighetsprestene forblir ansatt i RDNK. RDNK delegerer de fleste av sine arbeidsgiverfunksjoner for menighetsprestene til prostifellesrådet. Legitimiteten hentes fra soknet gjennom valg fra menighetsrådet.

Uavhengig av modellvalg vil utøvelsen av arbeidsgiveransvaret skje fra prostifellesrådet.

Ordforklaringer og begreper

Kirken	Viser til Den norske kirke som trossamfunn i Norge.
Rettssubjektet Den norske kirke (RDNK)	Rettssubjektet for Den norske kirke nasjonalt, opprettet 1. januar 2017
Trossamfunnsloven	Gjeldende lovgivning for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn, fra og med 01.01.2021
Kirkeloven	Loven som gjaldt for Den norske kirke frem til 01.01.2021
Kirkeordning	Den norske kirkes eget regelverk som inneholder overordnede bestemmelser om kirkens læregrunnlag, kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og kirkelige valgordninger. Vedtas av Kirkemøtet.
Sokn	Rettslig begrep for menigheten. Utgjør den grunnleggende enheten i Den norske kirke og kan ikke løses fra den. Er et eget rettssubjekt. Soknet er et geografisk avgrenset område innen den kirkelige enheten, og personene som bor innenfor soknet har sin tilhørighet til den lokale kirken.
Menighetsråd (sokneråd på nynorsk)	Folkevalgt organ som treffer avgjørelser og opptre på vegne av soknet. Menighetsrådet består vanligvis av soknepresten og 4-10 valgte medlemmer.
Kirkelig fellesråd	Folkevalgt organ i kommuner med flere enn ett sokn, som blant annet skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene. Kirkelig fellesråd består av en-to menighetsrådsmedlemmer fra hvert menighetsråd, en prost eller annen prest og en kommunal representant.
Prosti	Geografisk område i Den norske kirke, både nåværende og i en eventuell ny struktur. I dag finnes det 94 prostier.
Prostifellesråd	Foreslått navn på nytt folkevalgt organ
Bispedømme	Geografisk område i Den norske kirke på regionnivå. I dag finnes det 11 bispedømmer.
Bispedømmeråd	Folkevalgt organ på bispedømmenivå. Bispedømmerådet består av sju direktevalgte leke medlemmer, en prest, en lek kirkelig tilsatt og biskopen. I de tre nordligste bispedømmene er det også en samisk representant, og i Oslo bispedømmeråd
Kirkerådet	Folkevalgt organ som leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå, som blant annet forbereder saker til Kirkemøtet og iverksetter Kirkemøtets beslutninger. Kirkerådet består av elleve leke medlemmer, fire prester, en lek kirkelig tilsatt og en biskop valgt av Bispemøtet (preses). Kirkerådet har et sekretariat.
Kirkemøtet	Den norske kirkes øverste representative og besluttende organ, som blant annet fastsetter kirkens grunnlag og lære, og alle liturgier og gudstjenstlige bøker i kirken.
Lek	En person som ikke er vigslet til prest.

Geistlig	Fellesbetegnelse på ordinerte prester (altså prester, proster og biskoper)
Synodal	En kirkeforfatning hvor kirken styres av et valgt kirkemøte (en synode)
Episkopal	En kirkeforfatning der biskopens lederansvar og tilsynsrolle spiller en vesentlig rolle i strukturen
Kongregasjonalistisk	En kirkeforfatning som legger hovedvekt på den enkelte menighets uavhengighet og selvstyre
Rettssubjekt	Enhver person eller virksomhet (f.eks. foreninger, aksjeselskaper, kommuner og organisasjoner) som har rettsevne. Det vil si at de kan ha rettigheter og plikter, ha rettslig handleevne, være part i søksmål.
Virksomhetsoverdragelse	Overdragelse av en virksomhet eller del av virksomhet til en annen arbeidsgiver. Med overdragelse menes overføring av en selvstendig enhet som beholder sin identitet etter overføringen.

